

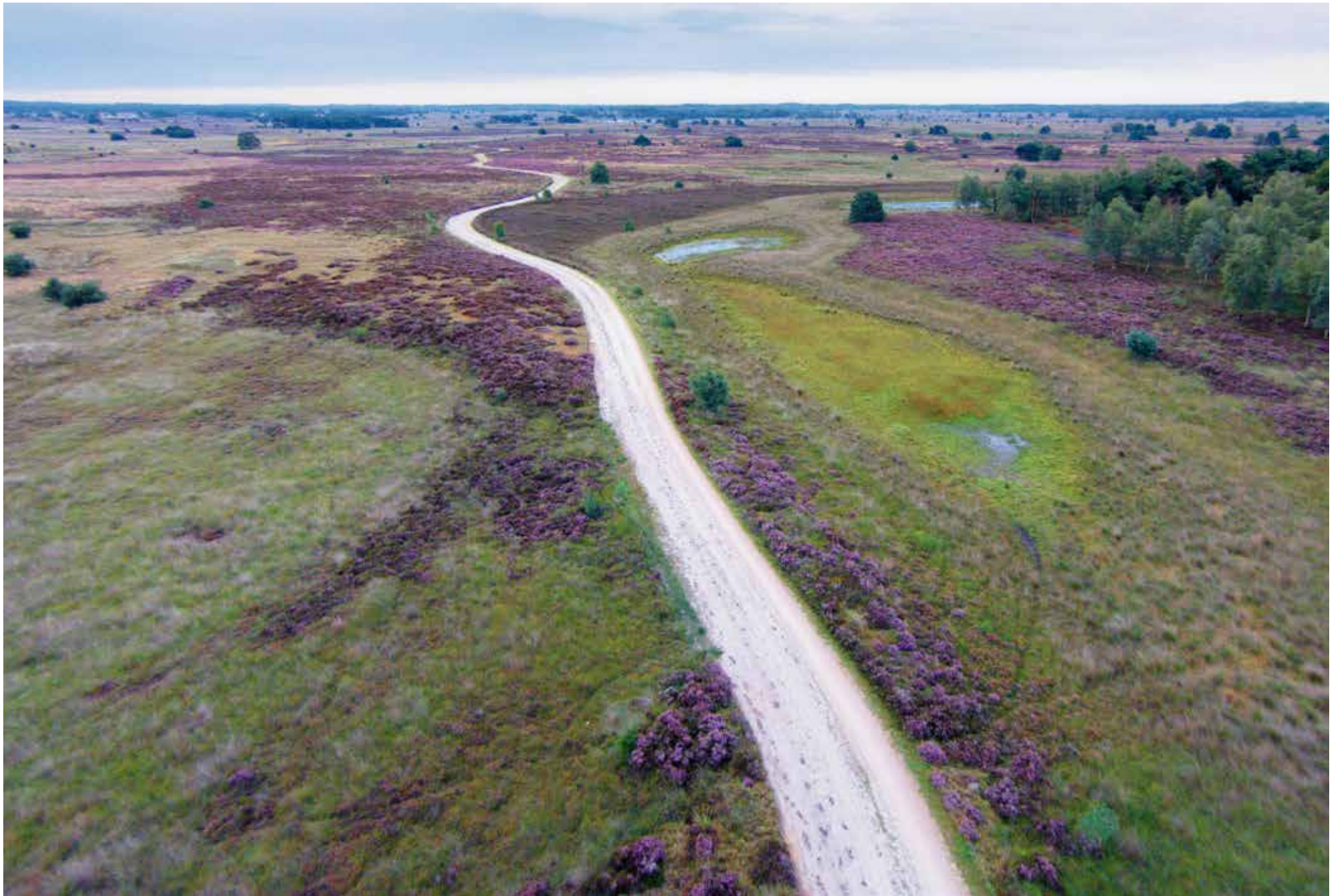
Natuurgrenspark De Groote Heide

Gebiedsontwikkelingsvisie

27 september 2018

Inhoud

1. Inleiding

2. Opgave

- Op welke manier kan de kwaliteit van het gebied worden versterkt?
- Constateringen in het veld

3. Integrale aanpak

- Workshop 1: gemeentes
- Workshop 2: gebiedsbeheerders
- Workshop 3: uitwerking natte structuren

4. Gebiedsontwikkelingsvisie

- Nieuw Concept voor de gebiedsvisie Natuurgrenspark De Groote Heide

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

- De Dommel: natuur + actieve recreatie
- De Tongelreep / Warmbeek: natuur + passieve recreatie
- De Aa's: nieuw landbouw met landgoederen en boerderijen

1. Inleiding

1. Inleiding

Natuurgrenspark De Groote Heide ligt ten zuiden van Eindhoven aan weerszijden van de Nederlands-Belgische grens. Voor dit gebied, waarin twee Vlaamse en drie Nederlandse gemeenten participeren, is in 2012 een intentieverklaring getekend.

Resultaten in de eerste jaren waren o.a. plaatsing van de bekende bruine gebiedsborden langs A2 en A67, twee ecoducten met daarop de naam 'Groote Heide', een fietsroutekaart, een infofolder en arrangementen zoals het Heide Hapje.

In 2015 werd besloten om de focus specifiek te richten op het bevorderen van toerisme en recreatie door het promoten van de natuur in het gebied. De Groote Heide moest als 'merk', met bijbehorende merkwaarden en associaties, bekender worden. De nieuwe benadering (focus op natuur en de promotie daarvan) betekende als eerste actie de toevoeging van de term Natuurgrenspark aan het merk/de merknaam (logo). Daarna en daarnaast kwam er een goed bezochte website, veel activiteit op social media, een eigen magazine, promotiefilms, komborden in diverse gemeenten, deelname aan beurzen, fotowedstrijden et cetera.

Daarmee is de afgelopen jaren een basis gelegd voor verdere uitbouw van het project De Groote Heide, maar is ook geconcludeerd dat 'product'-promotie moet samengaan met gerichte 'product'-ontwikkeling; het toevoegen van recreatieve gebruiks- en belevingswaarde aan het gebied. Gecoördineerd, integraal en afgestemd op het primaire doel van het project, namelijk het verleiden van toeristen en recreanten om de mooie natuur van De Groote Heide te bezoeken.

In April 2017 heeft de gemeente Valkenswaard de gebiedsontwikkelingsvisie “De Groote Heide Valkenswaard, Natuurlijk Avonturenlandschap” gepresenteerd. De doelstelling was om hiermee te verkennen in hoeverre Valkenswaard zich zou kunnen ontwikkelen als een groene leisure gemeente. Deze visie gaat niet alleen over het grondgebied van Valkenswaard maar nadrukkelijk over Valkenswaard als onderdeel van de Groote Heide, een gebied waar meerdere gemeentes zowel in Nederland als in België onder vallen.

Vervolg

In het najaar van 2017 is aan Juurlink en Geluk gevraagd om een gebiedsontwikkelingsvisie te maken voor Natuurgrenspark De Groote Heide, gericht op het bevorderen van recreatie en toerisme in en bij de natuur. De navolgende visie beoogt informatie, inspiratie en concrete handvatten te bieden voor de verdere ontwikkeling van Natuurgrenspark De Groote Heide.

Leeswijzer

Deze gebiedsontwikkelingsvisie is ook een product van samenwerking tussen vele partners. Tijdens een aantal integrale sessies is gezamenlijk een verdiepingsslag gemaakt voor deze visie (hoofdstuk 3). Daarvoor is door middel van veldbezoek onderzocht welke structuren het meest bruikbaar zijn om een landschappelijke samenhang te kunnen bereiken (hoofdstuk 2). Samen heeft dit geleid tot een visie (hoofdstuk 4) die vervolgens concreter is uitgewerkt in drie deelgebieden (hoofdstuk 5).

De Groote Heide: Natuurlijk Avonturenlandschap, Valkenswaard

2. Opgave

2. Opgave

Op welke manier kan de kwaliteit van het gebied worden versterkt?

Er spelen op dit moment tal van initiatieven in het Groote Heidegebied die in meer of mindere mate bijdragen leveren aan het versterken van de landschappelijke kwaliteiten.

Omdat het gebied zo groot is (een globale verkenning laat zien dat het om zo'n 725 km² gaat) bestaat het risico dat de reeds geplande ingrepen op zichzelf wel een verbetering opleveren maar over het geheel genomen geen significante bijdrage leveren aan de landschappelijke beleving van het gebied als geheel, omdat de samenhang ontbreekt.

De doelstelling van deze verkenning is daarom te onderzoeken welke structuren het meest bruikbaar zijn om landschappelijke samenhang te kunnen bereiken.

2. Opgave

Constatering in het veld: **Beleving van de Route**

Om goed inzicht te krijgen in de beleving van het huidige Groote Heide-gebied zijn op verschillende dagen diverse bestaande fietsroutes gevolgd. Deze fietsroutes leggen de landschappelijke rijkdom van het gebied goed bloot. De relatieve idylle die op de foto's is te zien, wordt in werkelijkheid ook anders beleefd. Dat is vooral aan de orde op plekken waar de routes zijn gecombineerd met lokaal autoverkeer. Zwارة infrastructuur zorgt er ook voor dat het geluid van het verkeer dominant is. De mix van type routes is zo divers dat je zonder routekaart vrij snel je oriëntatie in het gebied kwijt raakt.

2. Opgave

Constatering in het veld: **Zichtbaarheid van het Water**

Water is een van de belangrijkste ordenende principes van het huidige landschap in Natuurgrenspark De Grootte Heide. De aanwezigheid en de beleving van de waterlopen Dommel, Warmbeek/Tongelreep en de diverse Aa's wordt een belangrijke rol toegedicht als identiteitsdrager van het gebied. Binnen het huidige fietsroutenetwerk zijn deze moeilijk terug te vinden en kunnen ze meestal enkel worden beleefd door ze over te steken in plaats van te volgen. In sommige gevallen is dat logisch omdat langs de oevers veel natuurwaarde aanwezig is, die zich moeilijk verhoudt tot intensieve recreatie. In veel andere gevallen zou het een meerwaarde zijn als door aanpassingen op de huidige fietsroutestructuur de waterlopen beter kunnen worden beleefd. Wandelend is de situatie beter. Beleving van de beekdalen is mogelijk en ook voorzien in het wandelroutenetwerk.

2. Opgave

Constatering in het veld: **Samenhangend Landschap**

De Grootte Heide ervaren als een samenhangend landschap kan op een aantal plaatsen worden verbeterd. Natuurgrenspark De Grootte Heide is goed bereikbaar, maar de nadrukkelijke aanwezigheid van zware infrastructuur zoals de A2, N69/71, Maastrichterweg en alle toevoerwegen richting de dorpen leggen een zware claim op het gebied.

2. Opgave

Constatering in het veld:

Ondersteunend Agrarisch Gebruik

De landschappelijke componenten bos, heide, waterlopen en agrarisch gebied zijn duidelijk waar te nemen. Omdat beheer en eigendom zo duidelijk van elkaar zijn gescheiden, valt het op dat het diverse gebruik van het landschap grote contrasten met zich meebrengt die de landschappelijke beleving onder druk zet.

2. Opgave

Constatering in het veld: **Horeca en verblijf**

De hoeveelheid horeca in het gebied is groot. De meeste horeca-gelegenheden zijn gekoppeld aan een dorp of gehucht waardoor een aangename mix van lokaal gebruik en extern toerisme aanwezig is. De verbinding tussen de horeca en het landschap is wat moeizaam. Veel cafés en restaurants liggen langs de invalswegen die druk worden gebruikt.

De kwaliteit van de horeca in het gebied is uiteenlopend. Er is verouderd aanbod, dat het vooral moet hebben van de ligging langs een doorgaande weg, maar van een zodanige kwaliteit dat het onvoldoende uitnodigt tot een herhalingsbezoek. Dit is op termijn een gevaar voor het voortbestaan van de onderneming en ook voor het imago van de streek.

Los van de bestaande horeca valt de diversiteit aan recreatieve verblijfsmogelijkheden in het gebied op. Naast de bestaande hotels en huisjesterreinen is er een duidelijke opkomst waar te nemen van kleinschalige initiatieven zoals kamperen bij de boer of B&B's in opgeknapte boerderijen. Deze nieuwe economie heeft baat bij De Groote Heide als samenhangend beleefbaar landschap.

Venbergse Watermolen

Bezoekerscentrum Hageven

Domein de Bever

De Plaetse

2. Opgave

Constatering in het veld:

Natuurpoorten

Een aangename manier om een landschap te verkennen is om een bezoek te starten bij een zogenaamde natuurpoort. Binnen het Natuurgrenspark zijn een aantal van dergelijke poorten gerealiseerd. Bij een natuurpoort zijn een aantal functies samengebracht. Kansen zijn er om elke poort een unieke uitstraling te geven met een bijbehorende aantrekkelijkheid, zodanig dat dit hele mooie plekken zijn waar je makkelijk een paar uur kunt verblijven.

2. Opgave

Constatering in het veld: **‘Place to Be’**

De Achelse Kluis is centraal gelegen en is dé ontmoetingsplek van De Groote Heide. De plek ligt precies op de grens tussen België en Nederland en heeft een rijke historie.

Het oude kloosterlandschap van de Achelse Kluis is recent opgeknapt; Staatsbosbeheer heeft er het oorspronkelijke kleinschalige kloosterlandschap met hagen, akkers en lanen hersteld en recreatief aantrekkelijker gemaakt. De cultuurhistorische waarden zijn hersteld en versterkt en er is ook een nieuwe natuurpoort geopend.

Vergelijkbare kansen voor landschapsversterking zijn er rond de Abdij van de Achelse Kluis, waar momenteel diverse ontwikkelingen spelen. Deze plek biedt volop kansen voor verbetering. Het vraagt om een integrale visie over hele complex; bij voorkeur in samenwerking met andere partijen die een bijdrage kunnen leveren om de potentiële kwaliteiten van dit complex te behouden en te versterken.

2. Opgave

Constatering in het veld: **Recreatief gebruik**

De Grootte Heide kent goede mogelijkheden om de rust op te zoeken en dat is in het veld ook duidelijk te constateren. Hier en daar worden plekken benut en sommige routes worden intensief gebruikt, maar per saldo is er geen sprake van overbelasting. Potenties op het gebied van recreatief gebruik zijn aanwezig. Het huidige beeld kan beter en dat biedt kansen. Op de Dommel vormen de kanoërs een uitzondering; daar is sprake van een levendige drukte.

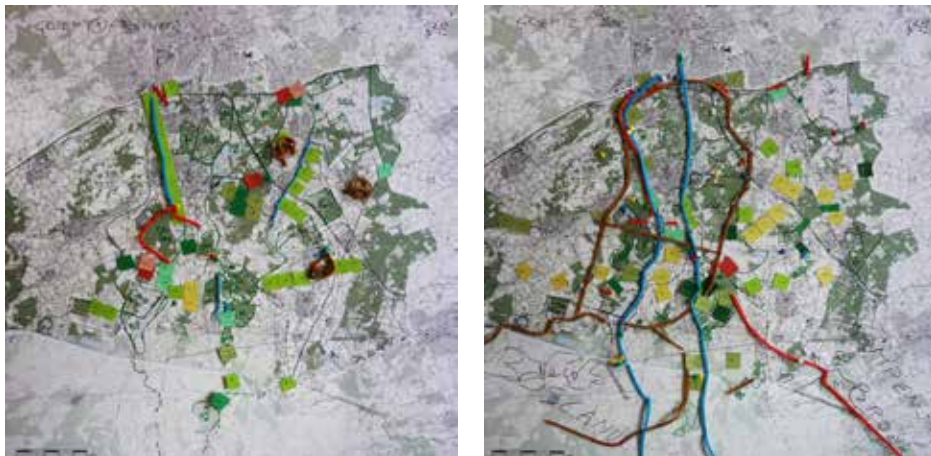
3. Integrale aanpak

3. Integrale aanpak

Om te komen tot een gedragen visie is er in de voorbereiding gewerkt met drie workshops, waaraan diverse partijen hebben deelgenomen:

- een workshop met ambtenaren van gemeenten
- een workshop met de gebiedsbeheerders en
- een integrale workshop.

Om de keuzes in het gebied zichtbaar te maken hebben we tijdens de eerste twee workshops gewerkt met een zogenaamd “Grote Heide Spel”. Hierin zijn aspecten die te maken hebben met het grondgebruik (vlakken) gekoppeld aan recreatieve routes (lijnen) en recreatieve functies (punten).

Workshop 1: uitkomsten van het Grote Heide spel met de gemeentes

Workshop 1 - gemeentes

Uit de workshop met de gemeentes kwamen de volgende aspecten naar voren:

Natuur en Landschap

- Inzetten op een door-ontwikkeling van het natuurraamwerk waar vooral wordt ingezet op een aanvulling van gebieden die liggen in de beekdalen.
- Streven naar landschappelijke dwarsverbindingen. Dit zou o.a. kunnen plaatsvinden met de ontwikkeling van nieuwe boskavels.
- Borgen van de kwaliteit van het open landschap. Als we ervan uitgaan dat de landbouw zich zeer divers zal door ontwikkelen en dat er sprake is van transformatie van functies (zoals gebeurt met het opkopen van de gronden door de paarden eigenaars), is het opstellen van een beeldkwaliteitsplan voor het landschap sterk te overwegen. Hierin wordt vastgelegd hoe landschappelijke inpassing kan plaats vinden, maar kunnen ook specifieke doelstellingen voor het landschap worden geformuleerd.

Routing, Natuurpoorten, “Place to Be”

- Recreatieve hoofdroutes moeten in het gebied herkenbaar zijn. Creëer pilotprojecten om ze werkelijk gestalte te geven (zoals de route van Van Abbe naar Achelse kluis langs de

Dommel). Wees hierin doortastend en volhardend, het is de basis van het raamwerk voor De Grootte Heide;

- Versterk de (ruimtelijke) kwaliteit bij de natuurpoorten. Doe dit op basis van een duidelijke visie en stem de verschillende programma's goed op elkaar af. Recreanten moeten op deze aantrekkelijke plekken makkelijk kunnen parkeren om vervolgens in de nabijheid te recreëren.
- De Place to Be: Achelse Kluis. Dit een prachtige plek in het gebied, met een zeer rijke historie. De nieuwe toekomst van de Achelse Kluis krijgt langzaam vorm. De potenties zijn zeer hoog en dat geldt ook voor de versterking van de ruimtelijke kwaliteit van het (openbare) gebied.

Grote ingreep:

- Bij deze gebiedsontwikkelingsvisie moet ook de opgave voor de nieuwe N69 worden betrokken. Als deze weg is gerealiseerd zorgt dit voor een betere verbinding tussen Hasselt en Eindhoven. Deze weg zal zorgen voor een goede bereikbaarheid van Natuurgrenspark De Grootte Heide. Maar het is ook duidelijk dat de nieuwe weg weer gebieden gaat opdelen waar je juist samenhang zoekt.
- Voor deze nieuwe weg is een Integraal Gebiedsplan opgesteld dat op drie pijlers rust: realisatie van het Natuurnetwerk Brabant (650 ha.); realisatie van wateropgaven en de uitvoering van zogenaamde gebiedsimpulsmaatregelen; recreatieve structuurversterking.

- Voor de N69 gelden twee doelstellingen: een zodanige integratie in de omgeving dat er sprake is van vele dwaarsverbindingen (een gedeeltelijk verdiepte ligging zou dit eenvoudiger maken). De andere doelstelling is vooral gericht op het afvangen van het doorgaande verkeer wat nu door het park De Grootte Heide rijdt. Een "downgrading" van de Maastrichterweg hoort bij deze maatregelen.
- In de vlek die we tekenen voor de leisure zone valt ook de Rofra, het eurocircuit en Montana Snowcenter. Bij doorontwikkeling van deze leisurecluster is er een behoefte aan een integrale gebiedsvisie waar de bestaande functies in worden opgenomen en duurzaam worden doorontwikkeld.
- T.a.v. het fenomeen "paardenboulevard" zoek naar een andere titel zoals "een paardenlandschap" en inzetten op meer samenhang in het gebied wat ook te bezoeken is. Vanuit het "paardenlandschap" kan te paard de Grootte Heide worden bezocht. Er dient dus vooral een recreatieve component voor dagelijks/weekend gebruik te worden toegevoegd. Nu is er alleen sprake van een aantal evenementen voor een select publiek.

3. Integrale aanpak

Workshop 2 - gebiedsbeheerders

Natuur en Landschap

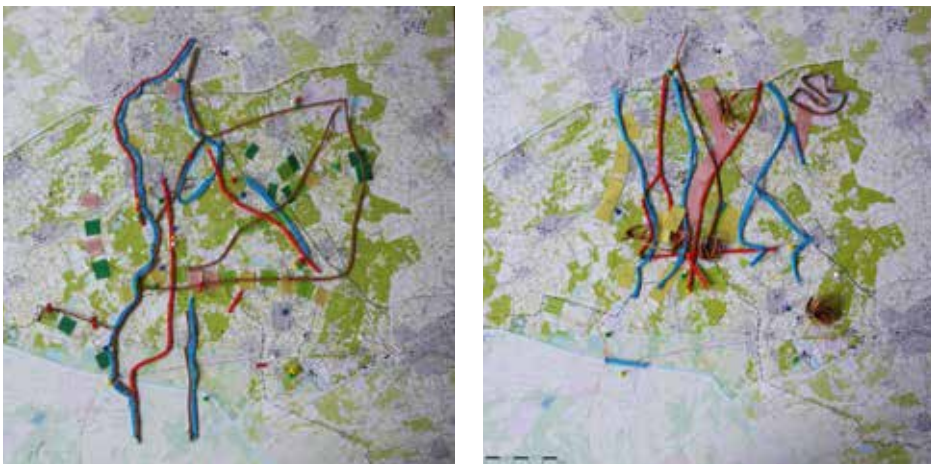
- Werk aan de ontwikkeling van diverse landschappelijke verbindingen zoals een droge stapsteen tussen Plateaux en Malpie, een bosverbinding richting Bergeijk, een loofbos-stapsteen tussen Malpie en Leenderbos, een landschappelijke stapsteen tussen het Leenderbos en de Strabrechtse heide en de toevoeging van loofbosjes in Hamont-Achel, zodat het natuurnetwerk wordt verbonden.
- Maak een duidelijk onderscheid tussen gebieden waar kleinschalige landbouw op zijn plaats is en langs de diverse beken, zoals de Strijper Aa, en daar waar meer grootschalige landbouw zijn plek kan krijgen (bijvoorbeeld ten noorden van Budel).
- Maak bij het zichtbaar en beleefbaar maken van de beken altijd de afweging in hoeverre dit goed samen op kan gaan met de ambities voor natuurontwikkeling (niet overal paden trekken voor intensief gebruik).
- Op verschillende plaatsen is behoefte aan een krachtiger landschap, bij voorkeur door aanleg van kleinschalige landschapselementen.

Routing, Natuurpoorten, “place to be”

- De Dommel is aangewezen als Natura-2000-gebied. Deze beek is deels bevaarbaar voor kano's. Gelet op de bijzondere status van dit ecologisch waardevolle riviertje verdient de aanwezige recreatie op de beek aandacht en afstemming met het nautisch beleid van Waterschap de Dommel.
- De Warmbeek/Tongelreep is ecologisch kwetsbaar. Voorkom dat dit gebied aan kwaliteit verliest door een te grote toeloop van recreanten.
- Er zijn veel verharde routes, maak die kwalitatief beter. Daarnaast kan gekeken worden of het netwerk kan worden verfijnd, bijvoorbeeld door het creëren van de mogelijkheid om een rondje Malpie te kunnen fietsen, of door ommetjes te maken rond kasteel Cranendonck.
- Het idee om de Dommel te gebruiken om langs te kunnen fietsen (van het Van Abbe naar de Achelse kluis idee) wordt omarmd.
- De onverharde routes (zandpaden) beperken zich tot nu toe vooral tot de afzonderlijke gebieden. Dit functioneert goed. Een uitbreiding van de onverharde paden zou vooral tussen de gebieden moeten plaatsvinden.
- Het grootste probleem van de bestaande routes is de oversteekbaarheid bij zware infrastructuur (N69/71, A2, Maastrichterweg) en op de grens tussen Nederland en België.

- Om het gebied als totaal beter beleefbaar te maken zou het boerenland beter voor voetgangers moeten worden ontsloten. Dit zou kunnen in de vorm van zandpaden. Een goed voorbeeld hiervan is het kleinschalig landelijk gebied rondom Heeze-Leende en Sterksel.
- In België speelt het probleem dat er veel kleine natuurgebieden zijn in particulier bezit, deze zouden toegankelijk moeten worden gemaakt voor bezoekers.

Workshop 2: uitkomsten van het Grootte Heide spel met de gebiedsbeheerders

3. Integrale aanpak

De beide workshops hebben een rijkdom aan ideeën opgeleverd. Er zit veel energie in het gebied en er is een duidelijke wil om het landschappelijk-recreatief potentieel verder te ontwikkelen.

Bij de gemeenten ligt de focus vooral op het aanbrengen van meer samenhang in bestaande kwaliteiten. Bij de gebiedsbeheerders ligt de focus op de doorontwikkeling van bestaande ambities (o.a. Natura 2000). Voor alle partners is duidelijk dat een recreatieve ontwikkeling zorgvuldig moet worden ingepast en dat deze niet ten koste mag gaan van de natuurambities. Beter nog zou zijn als dergelijke ontwikkelingen kunnen samengaan: toename van beleving in combinatie met robuustere natuur.

Vanuit de landschappelijke ontwikkeling zijn de meeste initiatieven gekoppeld aan de waterlopen. Zo heeft Natuurmonumenten een actief ontwikkelingsplan voor de Dommel opgesteld en zijn er initiatieven rond Warmbeek/Tongelreep.

De ambitie om een sterker landschap te maken sluit het beste aan op de doorontwikkeling van de diverse waterlopen in het

gebied. De waterlopen hebben door hun geografische ligging de kans om zich ten opzichte van elkaar te manifesteren. De centrale vraag in de 3e workshop was dan ook op welke manier de Dommel aan de westzijde, Warmbeek/ Tongelreep in het centrum, en de diverse Aa's aan de oostzijde op een verschillende manier een rol van betekenis kunnen hebben in de beleving van De Grote Heide als geheel.

Samenwerking in de natte structuur

GEELSPREIDKOPKOPJE

50% MOZAIEKVRORMIGE VEGETATIE:
DROOG EN NAT (GRAS, RUGTE, ZOOM, STRUWEL)

WAARDPLANTEN: TAMOETHE,
GLADDE WISSOL,
KWEK,
BOSKORTSTEELE

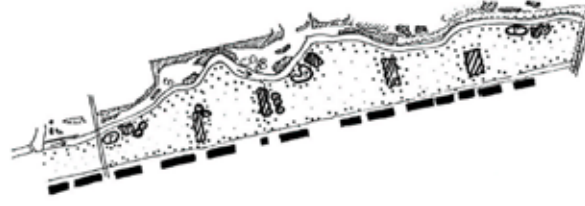
VOEDSELPLANTEN:
BRANK,
AKKERDITTEL,
JACOBSPUIGKRUID,
LANGSLAGIGE EREPRUIS,
WILGENROOSJE EN
VOGELWIKKE

KRUIDVEGETATIE NIET MAAIEN MEI EN JULI

ALPENWATERSALAMANDER

POELEN (MAX. AFSTAND 300-400 M)
SCHOON WATER
BOSJES
STRUWEL

BUNZING

POEL
BEEKOEVER
BESCHUTTING DOOR RUGTE/STRUWEL
GEEN BARRIÈRES IN LENGTE (LOOPSTROKEN)

KAMALAMANDER

POELEN (MAX. AFSTAND 300-400 M)
BOSJES
STRUWEL

WATERSPITSMUIS

SCHOON WATER
RUGTE/BEGROEIDING
OEVERVEGETATIE
GEEN BARRIÈRES IN LENGTE (LOOPSTROKEN)

USVOGEL

HELDER WATER
STEELE OEVER
BEGROEIDE OEVER (OEVERHANGENDE TAKKEN)

FRANJESTAART

SLAAPPLAATSEN (HOLLE BOOM, VLEERMUSKAST) ☒
BEEKBEGELEIDENDE BEPLANTING
OPEN RUIMTE

BEEKOEVERLIBEL

BEEK
OEVERVEGETATIE
KRUIDVEGETATIE NIET MAAIEN IN MEI T/M JULI

STREEFBELD DOMMELVALLEI

3 POELEN MET STRUWEL AAN NOORDKANT
PLAATSELIJK NATTERE DELEN
PLAATSELIJK STEELE BEGROEIDE OEVER LANGS BEEK
GEEN BARRIÈRES IN LENGTE (LOOPSTROKEN)
VLEERMUSKAST ☒

BEEKBEGELEIDENDE BOOMBEPLANTING
BOOMGROEPEN GEVARIËRD IN LEEFTIJD
BOSJES EN STRUWEL 20% (PLAATSELIJK LANGS BEEK)
OEVERFRUITE
RUGTE EN ZOMEN (NIET MAAIEN JUNI T/M JULI)
GRASDIE VEGETATIE 60%

Diersoorten in de Dommelvallei

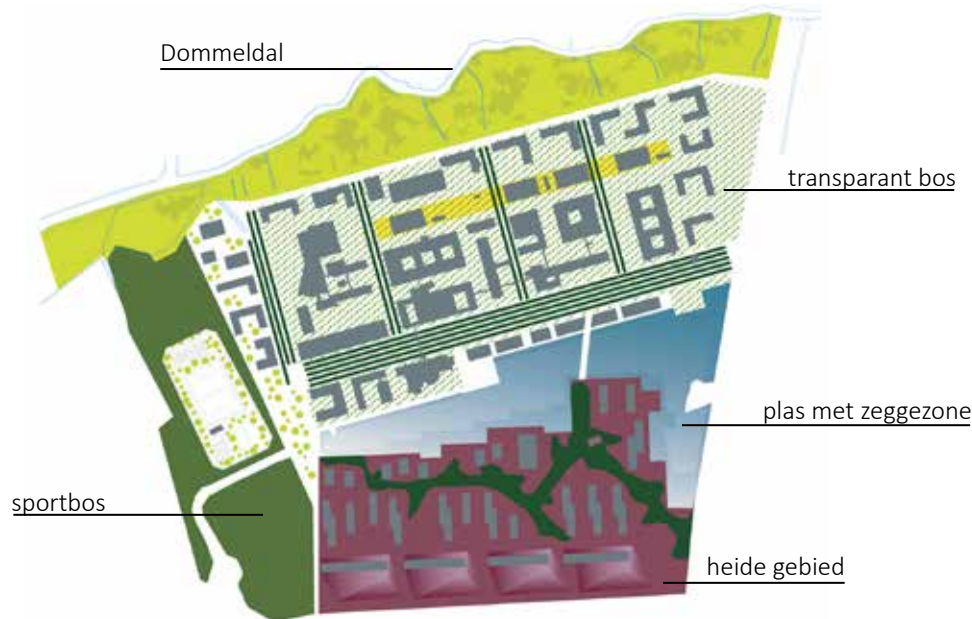
5 landschappen op de campus

Workshop3, uitwerking natte structuren

Workshop 3 was een gezamenlijke bijeenkomst en bestond uit een excursie op de High Tech Campus in Eindhoven, gevolgd door een uitwerking van de drie waterstructuren in het gebied.

Excursie op de High Tech Campus in Eindhoven

De High Tech Campus Eindhoven is een integrale gebiedsontwikkeling van een Research & Development gerelateerd brainpark in een landschappelijk waardevol gebied langs de Dommel. In dit gebied zijn doelen op het gebied van recreatie, landbouw, werkgelegenheid en natuur samengebracht zodat er sprake is van een integrale meerwaarde en een hoge ruimtelijke kwaliteit. Zodoende is een gebied ontstaan waar het zeer aangenaam is om te verblijven. Vanuit de excursie-deelnemers was er een zeer positieve respons op de gepresenteerde gebiedsontwikkeling, waarbij getoond werd in hoeverre verschillende functies elkaar positief kunnen beïnvloeden.

Uitwerking van de drie waterstructuren

De waterstructuren zijn identiteitsdragers van het gebied en ecologisch waardevol. Recreatie is gebaat bij robuuste beekdalsystemen. Natuurontwikkeling biedt hier kansen voor recreatieve ontwikkelingen. Door zonering binnen het gebied aan te geven kunnen knelpunten worden opgelost. Gezamenlijk streven naar een goede ruimtelijke kwaliteit zorgt voor een integrale meerwaarde. Een goed voorbeeld van het samengaan van dergelijke ontwikkelingen is getoond op de High Tech Campus.

In het tweede deel van de workshop is verder gewerkt aan de waterstructuren Dommel, Tongelreep/Warmbeek en Aa's. Per werkgroep zijn aanbevelingen naar voren gebracht die een serie kleine ingrepen betreffen, waarbij de volgende (hoofd)denklijn naar voren kwam:

- **Dommel:** doorontwikkelen op het realiseren van een fiets- en wandelroute vanuit Eindhoven tot in België. Het thema van de route is actieve recreatie in balans met de natuur. Nieuwe recreatieve ontwikkelingen zoals een leisuregebied bij Valkenswaard zal duidelijk onderdeel moeten zijn van de Dommel. De bestaande natuurpoort bij de Venbergse Watermolen zal kwalitatief een upgrade moeten krijgen.
- **Tongelreep/Warmbeek:** doorontwikkelen met een sterk accent op de balans tussen natuur en meer passieve recreatie. Denk niet zozeer in fietsroutes maar meer in

knuppelpaden en een uitkijktoren. Ook hier is behoefte aan een natuurpoort wat zou kunnen bij Domein de Bever in Achel en/of bij Genneper Parken in Eindhoven.

- **Aa's:** doorontwikkelen met een sterk accent op de combinatie van natuurontwikkeling, kleinschalige landbouw en recreatie. Het gebied rondom de Aa's heeft een grote cultuurhistorische waarde, wat zichtbaar is in de aanwezigheid van oude kastelen, landgoederen en oude boerenerven. Deze kwaliteiten zijn de opmaat voor het creëren van meer landschappelijke samenhang.

4. Gebiedsontwikkelingsvisie

4. Gebiedsontwikkelingsvisie

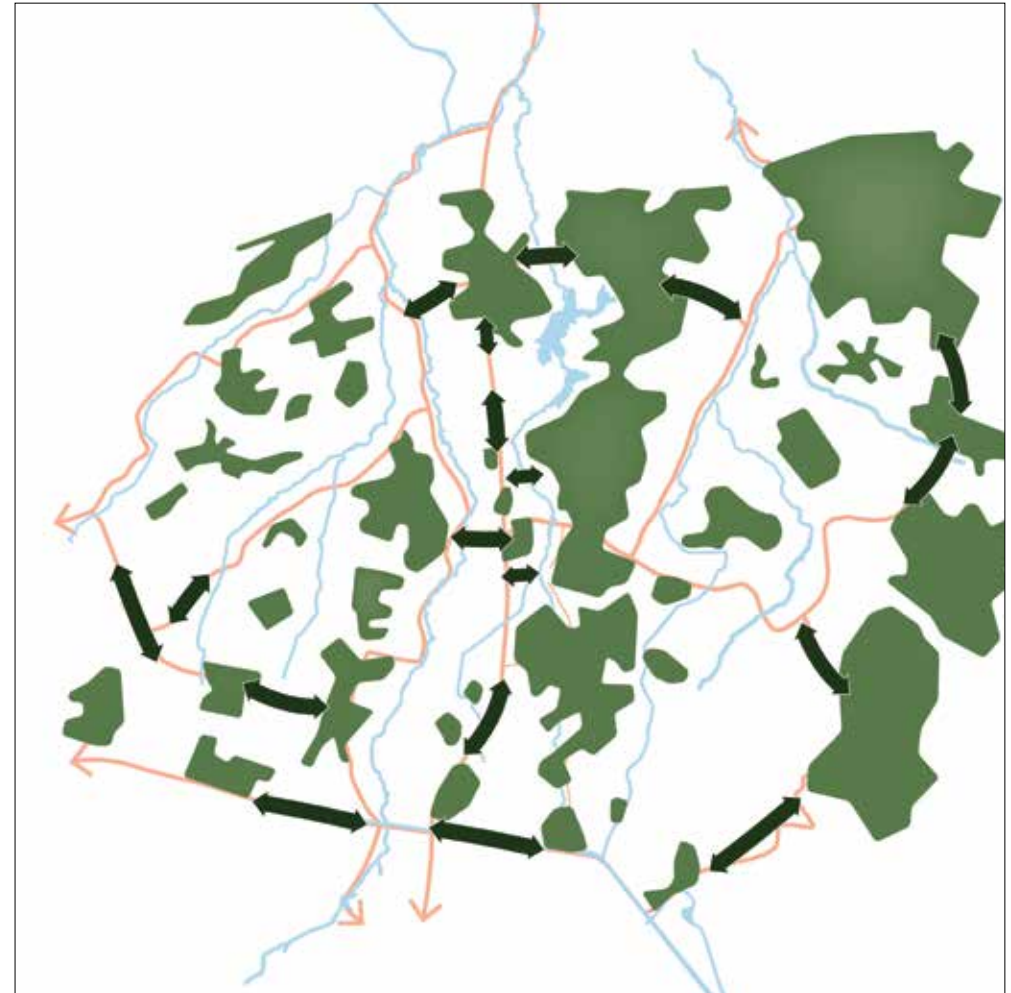
Nieuw Concept voor de gebiedsvisie Natuurgrenspark De Groote Heide

Vanuit de drie workshops zijn de diverse aanbevelingen voor het opstellen van een gebiedsontwikkelingsvisie samengevat in vier thema's: landschappelijke verbinding; recreatieve routes; zonering in gebruik; thematisering waterlopen.

Landschappelijke verbinding

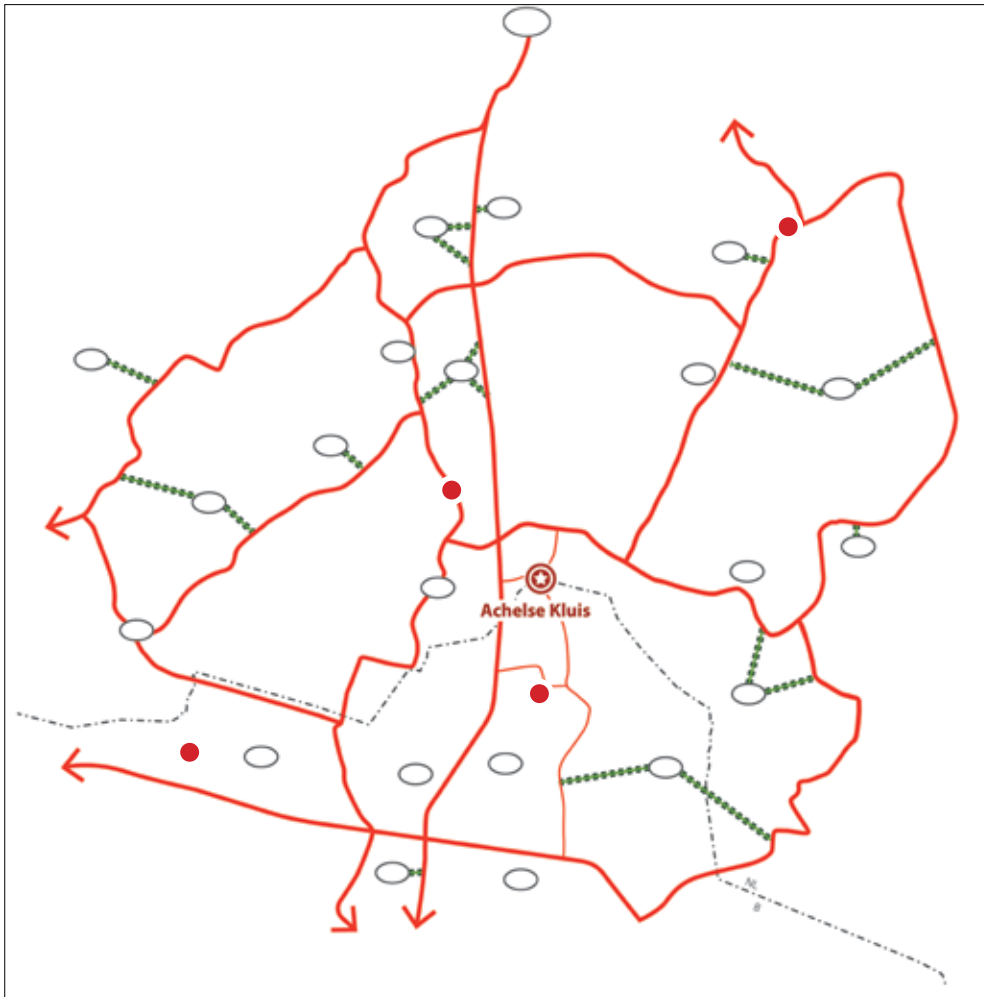
De Groote Heide als samenhangend netwerk van diverse parels. Dit is een ambitie waarbij op diverse manieren verschillende landschappen op een vanzelfsprekende wijze met elkaar worden verbonden en waar plek is voor vormen van recreatie. De middelen hiervoor zijn kleinschalige (bos)ontwikkeling en versterking van kleinschalig agrarisch landschap door de aanleg van nieuwe landschapselementen.

Landschappelijke verbinding

Recreatieve routing

Recreatieve routing

De Groote Heide als een serie vanzelfsprekende ommetjes/ 'loops' die zorgen voor een betere oriëntatie, een divers gebruik, en het blootleggen en versterken van de landschappelijke kwaliteiten in het gebied. Alle dorpen worden betrokken bij deze serie van ommetjes met recreatief aantrekkelijke en kwalitatief goede verbindingen. Dit met aandacht voor behoud en verbetering van de ruimtelijke en stedenbouwkundige kwaliteit.

De middelen hiervoor zijn de aanleg van routes voor specifiek recreatief gebruik en het landschappelijk opwaarderen van bestaande routes binnen en buiten de kernen. Hiervoor wordt de kwaliteit van de bestaande routes verbeterd, bijvoorbeeld in combinatie met ecologische bermbeheer, landschapselementen, waterberging, etc. Daarnaast kan in samenspraak worden beoordeeld waar nieuwe verbindingen nodig zijn, 'loops' gemaakt kunnen worden en verbindingen gelegd of verlegd.

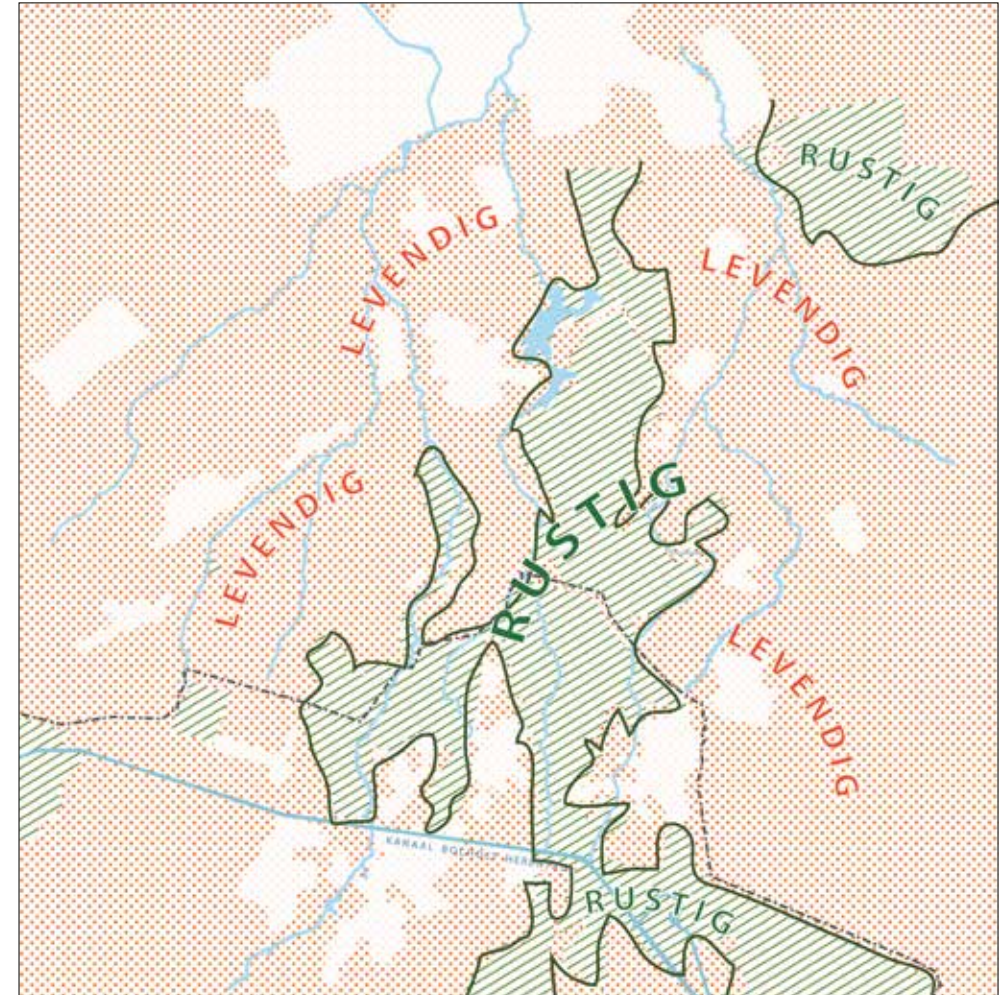
In de recreatieve routing, het maken van 'loops' nemen natuurpoorten een belangrijke plek in. De Groote Heide heeft drie 'officiële' natuurpoorten, zoals deze zijn aangelegd door de provincie Noord-Brabant: bij de Malpie, bij de Achelse Kluis (aan de Nederlandse zijde) en bij de Plaetse op de De Strabrechtse Heide. Streven is deze poorten een Groote Heide-inkleuring en invulling te geven (herkenbaar als Groote Heide-toegangspoort). Daarnaast zijn er in Hamont-Achel en Neerpelt enkele markante plekken die ook een uitstraling hebben die passend is bij een natuurpoort: Domein De Bever in Achel en Bezoekerscentrum De Wulp bij het Hageven in Neerpelt.

4. Gebiedsontwikkelingsvisie

Zonering in gebruik

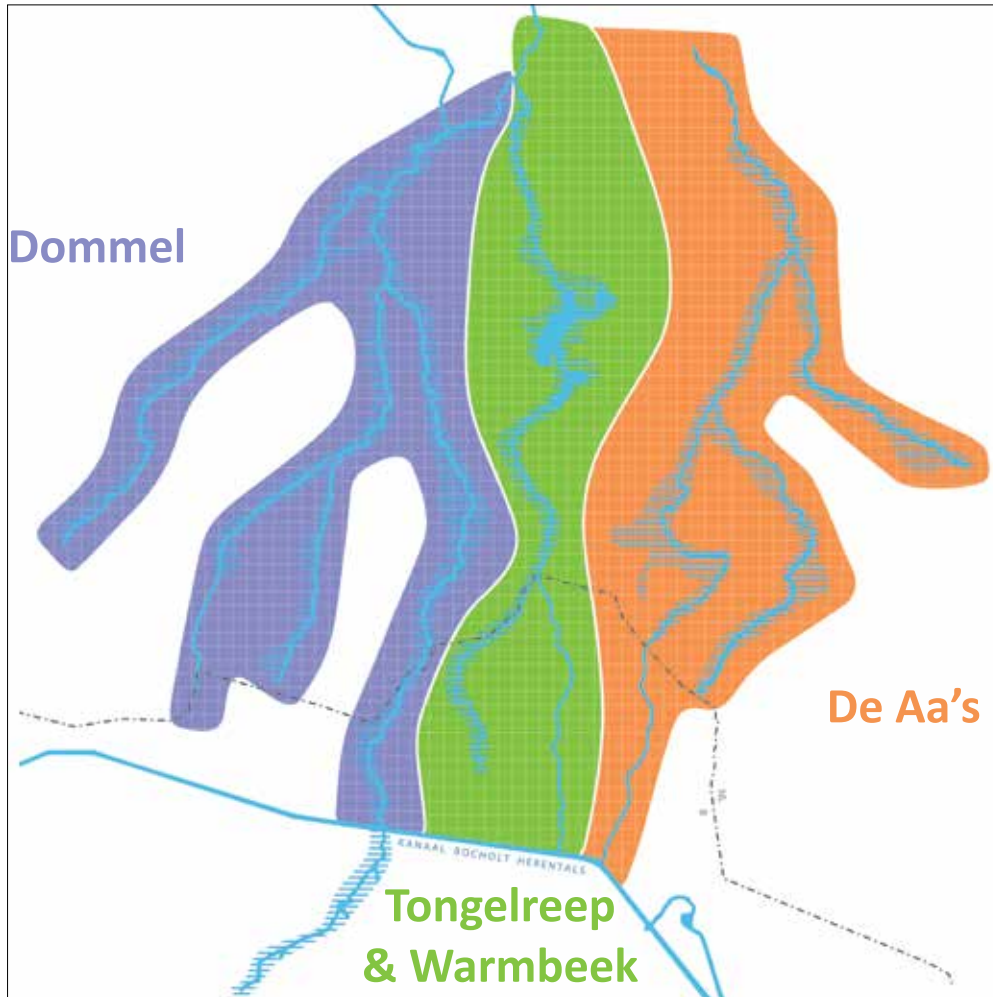
De Grootte Heide is geen gebied met een gelijkmatig recreatief gebruik maar is duidelijk opgedeeld in drukkeren en rustige gebieden. De rustige delen zijn gekoppeld aan Natura 2000-gebieden: de topnatuur. Daar prevaleren de natuurbelangen en worden recreatieve knelpunten bij voorkeur opgelost. In de aangrenzende gebieden, met name nabij de kernen van Neerpelt, Valkenswaard en Eindhoven, worden kansen gezien voor recreatieve ontwikkelingen, waar mogelijk in samenhang met het versterken van natuur. Bij deze aanpak is het van belang om in te spelen op de doelgroepen die men wil aantrekken.

Zonering in gebruik

Thematisering van de Waterlopen

Thematisering van de Waterlopen

De Grootte Heide is bijzonder door de aanwezigheid van veel kleine waterlopen. Niet alle waterlopen zijn hetzelfde. Ze lenen zich voor een divers gebruik, hetgeen ook aansluit op de kwaliteiten van het omliggende landschap.

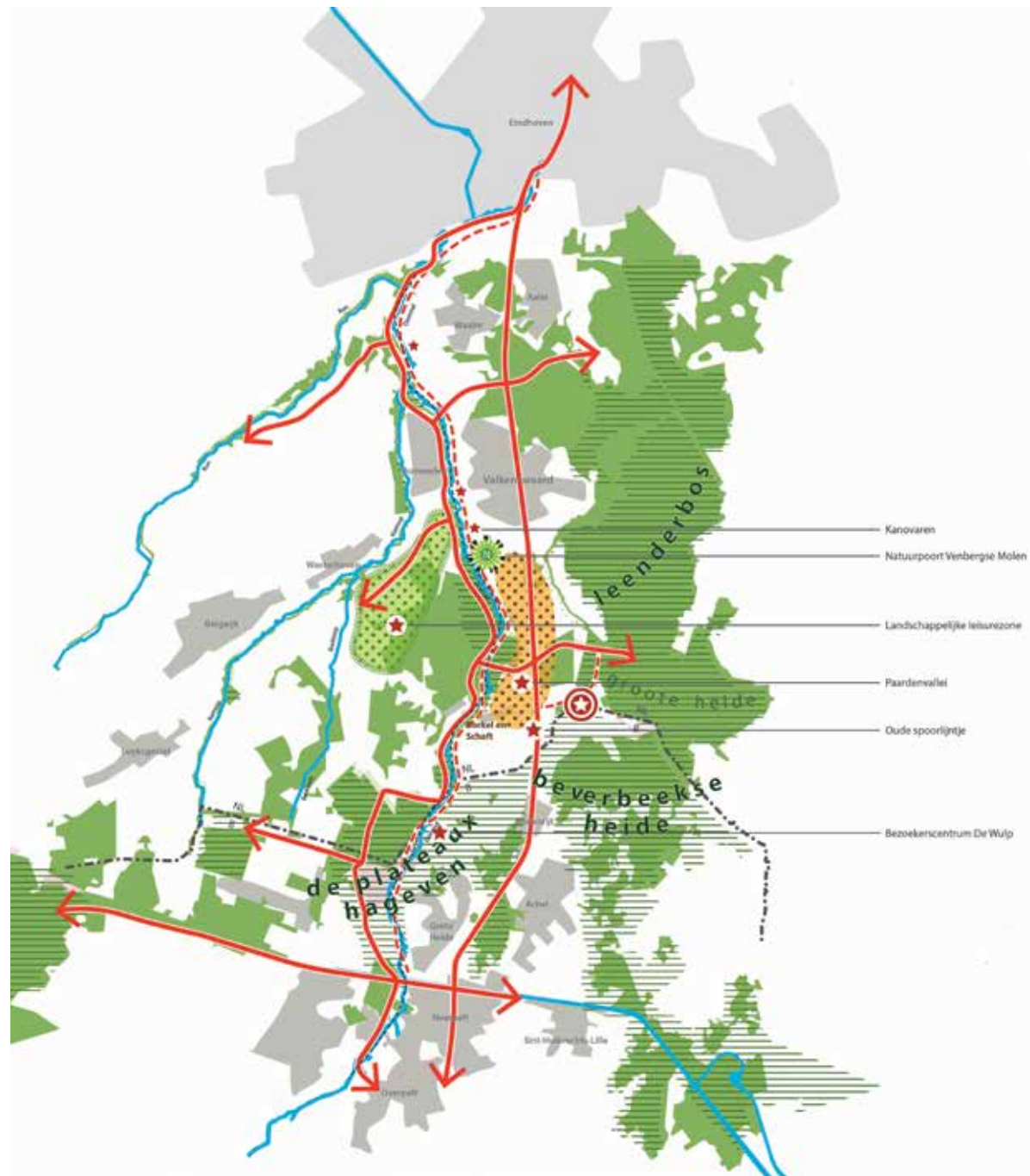

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

Dommeldal

- hoofdroute
- subroute (extensief)
- Natuurpoort
- Programma
- Place to be
- Poort naar de Grootte Heide
- Natura 2000

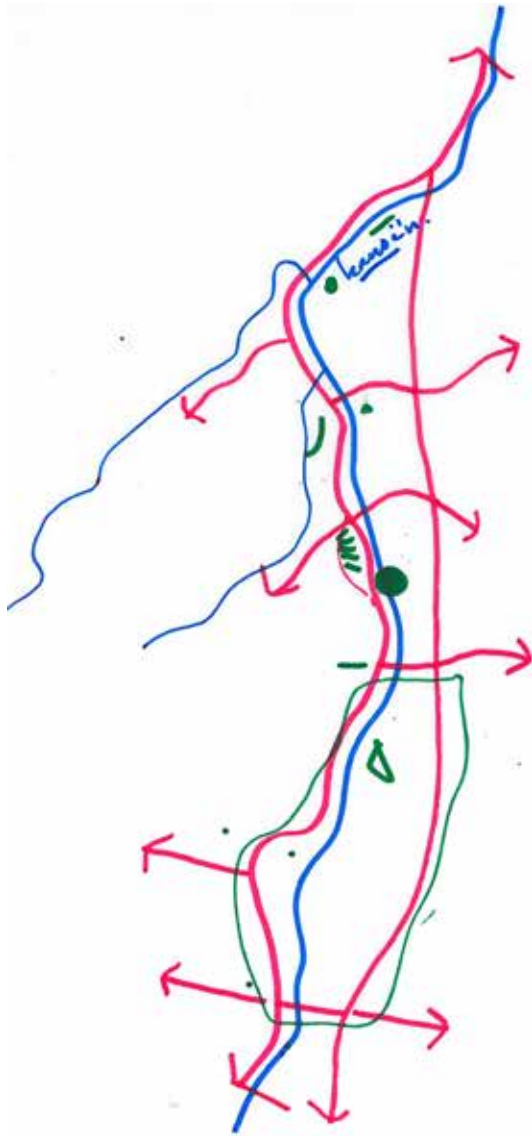

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

1. Dommeldal: Natuur + actieve recreatie

De Dommel leent zich bij uitstek voor doorontwikkeling naar een levendig, actief, natuurlijk landschap. Recreatie kan net als het meanderende karakter van de Dommel af en toe de rivier aantikken. Diverse activiteiten zoals het kanoën en het bezoeken van een Natuurpoort zijn al aanwezig.

De opgave is hier niet een gedaanteverwisseling maar veel meer kwaliteitsverbetering en samenhang in de routes. De belangrijkste route voor zowel fietsen als wandelen ligt aan een zijde van de Dommel. Om deze route aantrekkelijk te maken voor divers gebruik kan deze worden aangekoppeld aan de route van de oude spoorlijn, die bijna nog in zijn geheel aanwezig is in het landschap. De combinatie van de Dommelroute en de spoorroute zorgt voor een verankering tot diep in België. Het levert tevens mogelijkheden voor diverse ommetjes in het gebied.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

1. Dommeldal: **Routing & Gebruik, intensief**

Langs de Dommel kan op diverse manieren intensief worden gerecreëerd.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

1. Dommeldal:

Routing & Gebruik, Extensief

Niet alle plekken langs de Dommel lenen zich voor intensief gebruik. In samenhang met natuurontwikkeling en de vernattingsopgave zal een groot deel van de Dommeloever extensief worden gebruikt. Waar mogelijk worden (recreatieve) knelpunten aangepakt.

Natuurgrenspark De Grootte Heide

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

1. Dommeldal:

Ondersteunend recreatief Programma

Aangrenzend aan het Dommeldal zullen zich diverse recreatieve programma's ontwikkelen met een meer autonoom karakter. Het is nadrukkelijk de bedoeling dat deze ontwikkelingen een significante bijdrage leveren aan de beleving van het Dommeldal als geheel.

Symbiose tussen natuur en recreatie

Sinds een aantal jaren is met name Natuurmonumenten actief in het Dommeldal. De hiervoor opgestelde gebiedsvisie laat zien hoe natuur en recreatie op een vanzelfsprekende wijze kunnen worden ontwikkeld en bijdragen aan landschappelijke samenhang en –ontwikkeling.

Samen met andere partners wil Natuurmonumenten werken aan robuuste verbindingen naast het Dommeldal, zoals tussen

de Malpie en de Plateaux, en ook de verbinding tussen De Hogt en langs de Dommel naar de Malpie. Deze verbindingen bieden belangrijke kansen voor zowel recreatieve als ecologische waarden, waarbij het belangrijk is om door middel van zonering invulling te geven aan rustige en meer levendige vormen van recreatie.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

1. Dommeldal: **Natuurpoort**

Binnen Natuurgrenspark De Groote Heide is een belangrijke rol weggelegd voor de (ontwikkeling van) Natuurpoorten. Natuurpoorten stimuleren het gebruik van de fiets- en wandelknoopunten-netwerken en zorgen voor zonerings- en regulering van bezoekersstromen. In het Dommeldal bevinden zich twee natuurpoorten: bezoekerscentrum De Wulp in Neerpelt en Natuurpoort de Malpie in Valkenswaard.

Gestreefd moet worden naar een hoge ruimtelijke kwaliteit bij de natuurpoorten. De poorten moeten duidelijk herkenbaar zijn als Groote Heide-poorten maar kunnen van elkaar verschillen qua opzet, aanbod en uitstraling. De poorten zijn verbonden met de “loops” in het gebied. De natuurpoorten kennen een zodanige opzet dat het mogelijk is bij en rond de poorten enkele uren te verblijven.

Leefstijlprofielen

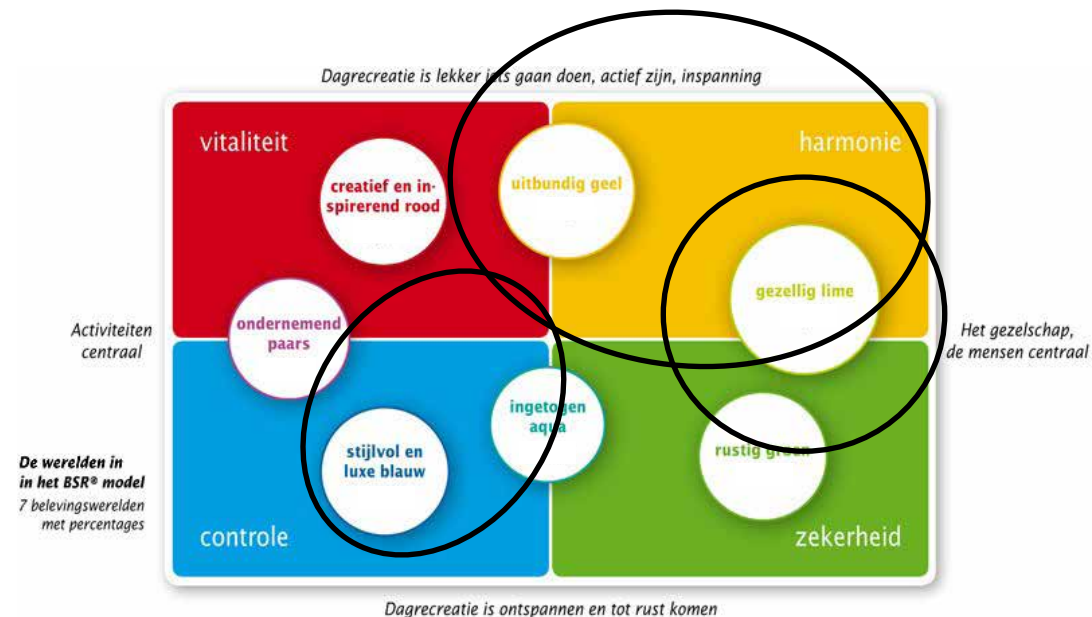
In de vrijetijdseconomie worden tegenwoordig doelgroepen gesegmenteerd op basis van leefstijlen en belevingswereld met behulp van het BSR/Smartagent model. Daarbij wordt uitgegaan van de intrinsieke motivatie (beleving) van de recreant en niet langer van de gezinssamenstelling, opleiding of leeftijd. Die factoren zijn niet allesbepalend meer voor ons vrijetijdsgedrag.

Smartagent heeft vanuit sociologie en psychologie (intrinsieke drive) een aantal assen benoemd die leidend zijn in het keuzegedrag van de leisureconsument:

- Actief zijn tegenover ontspannen/tot rust komen (verticale as)
- Activiteit centraal tegenover gezelschap centraal (horizontale as).

Dit levert vier kwadranten op die verschillende motivatie uitstralen: vitaliteit, harmonie, zekerheid en controle. Op de grens van de kwadranten zijn dan ook nog enkele stijlen te benoemen. Dit wordt gedaan met behulp van onderstaande kleurensystematiek.

Niet alle kleurgroepen zijn even kapitaalkrchtig. De groepen die bereid zijn meer geld uit te geven aan vrijetijd, zijn vooral te vinden bij blauw (status/aanzien) en geel (genieten/verwennen). Daar tegenover staat de groene groep, die vooral introvert en extensieve vormen van recreatie onderneemt en daarbij zeer prijsbewust is; denk aan fietsers die hun boterhammen van thuis meenemen. In de rode groep is vaak ook bereid om te investeren in de vrijetijdsbesteding maar – afhankelijk van de achtergrond van de personen – is de mogelijkheid niet altijd aanwezig. Bijvoorbeeld mensen die werkzaam zijn in de cultuursector hebben meestal een rood profiel, echter niet altijd de middelen om veel geld aan vrijetijd uit te geven. In rood vind je ook relatief veel jongeren en studenten maar dit is niet de enige kleur waar ze in te vinden zijn.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

1. Dommeldal: Doelgroepen

De gele actievelingen, de lime gezelligheidszoekers én de 'stijlvol en luxe blauw' doelgroep komen samen in de Dommelvallei. Doelgroepen die goed bediend worden in het Dommeldal zijn de gele doelgroep: samen actief en gezellig op pad. Ook de mensen voor wie het gezelschap belangrijker is dan de activiteit (lime) kunnen in dit gebied goed aan hun trekken komen.

In een deel van de Dommelvallei (het gebied rondom Borkel & Schaft) is ruimte om hoogwaardige horeca en (paardrij) evenementen te organiseren voor de blauwe doelgroep.

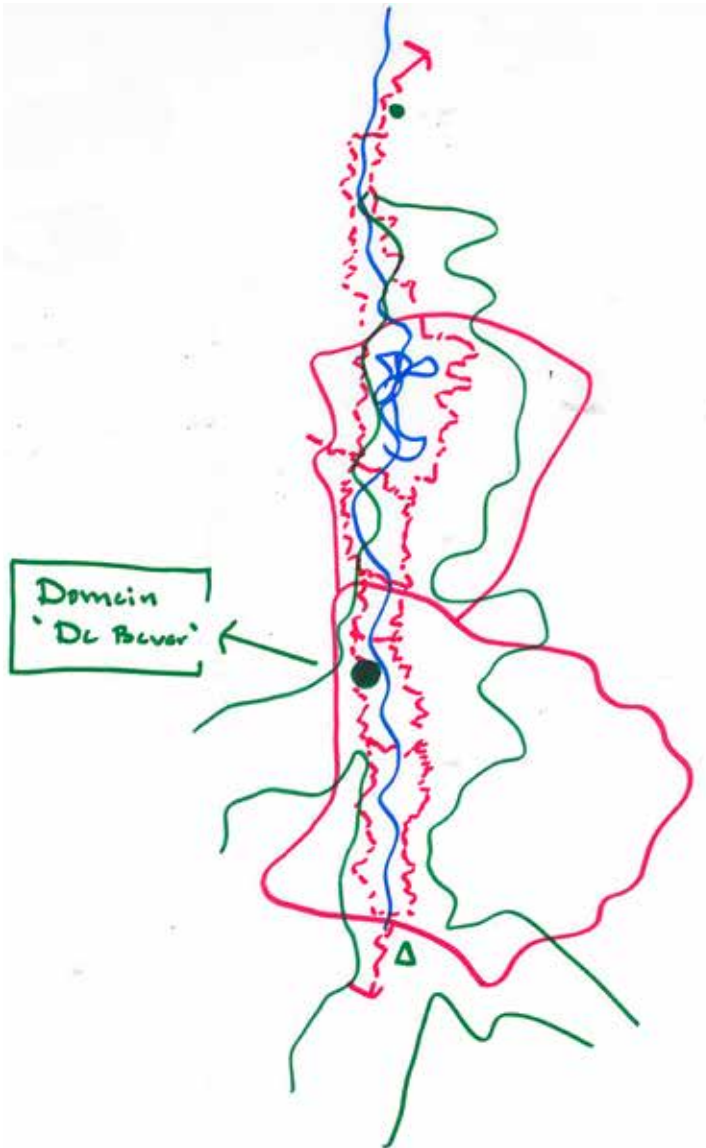

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. De Tongelreep / Warmbeek: Natuur + passieve recreatie

Rondom de Warmbeek/Tongelreep bevinden zich grote natuurwaarden. Watergebonden natuur is aantrekkelijk om te beleven maar ook kwetsbaar voor verstoring. Daarom zou Warmbeek/Tongelreep gekoppeld kunnen worden aan passieve vormen van recreatie. Gedacht kan worden aan paden die zowel geschikt zijn voor fietser als voetganger en die hier niet direct langs de beek lopen maar bestaan uit een serie grotere ommetjes / "loops", waarbij de beek vooral wordt gekruist of wordt aangeraakt. Langs de beek kan wel een route komen, maar deze bestaat dan uit een serie knuppelpaden die zelfs onder water kunnen lopen. Aan de "knuppelpadenroute" bevindt zich ook een Natuurpoort.

Belangrijk is de potentie van Genneper Parken aan de zuidkant van Eindhoven te benutten. De Tongelreep stroomt daar uit in de Dommel. Met Genneper Parken dringen natuur en oud cultuurlandschap diep het stedelijk gebied in. Dommel en Tongelreep en het bijbehorende beekdallandschap bepalen het karakter van het gebied. Samen met Dommeldal-De Hogt aan de zuidwest-kant van Eindhoven vormt Genneper Parken een bijzondere overgangszone van stad (stedelijke bebouwing/ de Brainportregio/ economische bedrijvigheid/ dynamiek) naar de rust, de ruimte en de stilte van De Grote Heide. Genneper Parken biedt interessante mogelijkheden als toeristisch-recreatieve toegangspoort en "Park & Ride" vanuit Eindhoven/de Brainportregio naar Natuurgrenspark De Grote Heide. De gemeente Eindhoven herkent en erkent deze potentie en onderzoekt de mogelijkheden voor verdere ontwikkeling.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. Tongelreep / Warmbeek:

Natuur en actieve recreatie, kruisende routes

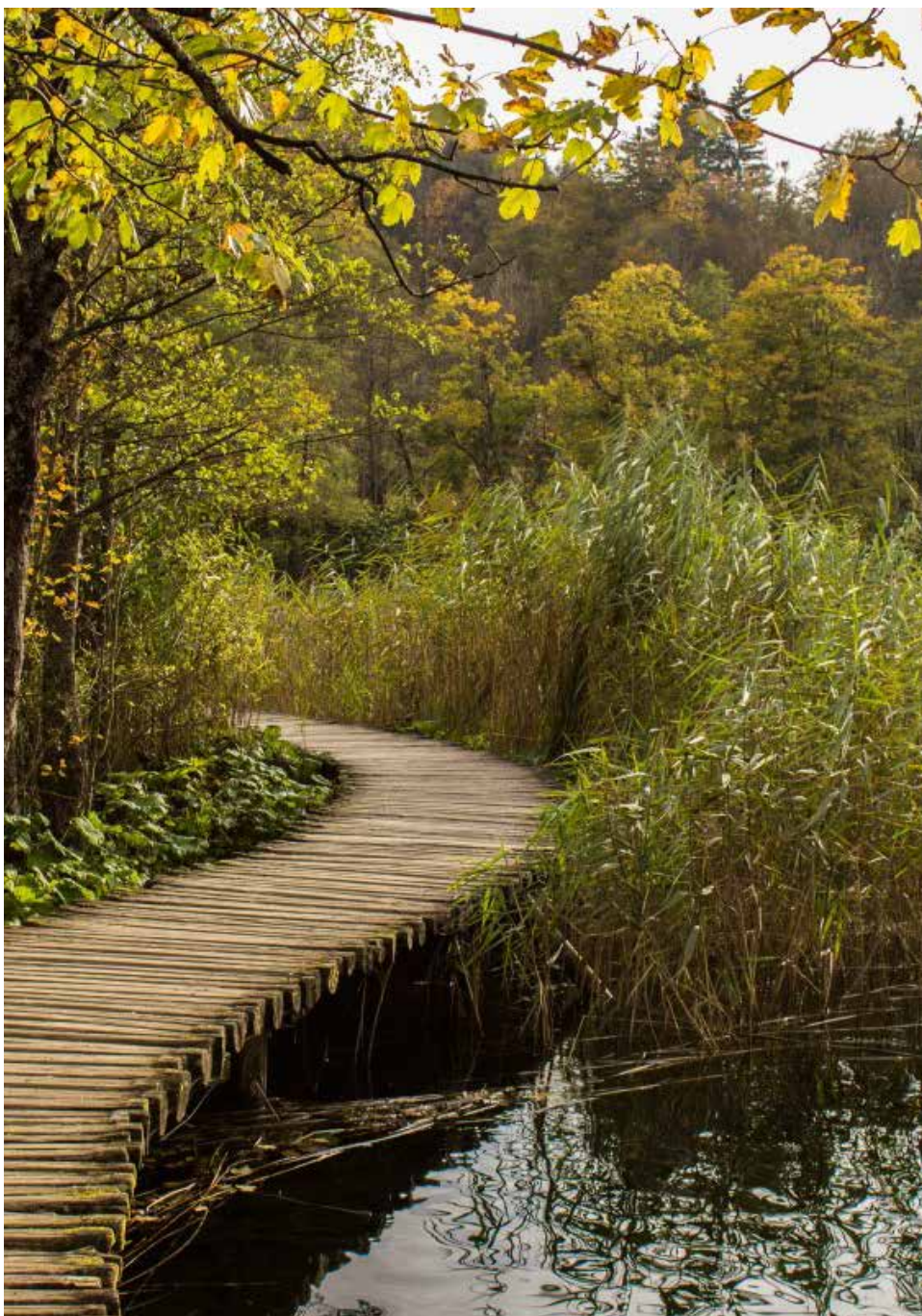
De natuurbeleving van de fietsende recreant zal langs de Warmbeek/Tongelreep vooral plaats kunnen vinden in de vorm van kruisende routes die zijn gekoppeld aan het netwerk van ommetjes/ "loops". Door op deze plaatsen het zicht op de waterloop met aanpalende natte oevers te verbeteren, wordt ook de beek opgeslagen in de zogenaamde "Mental Map" van de recreant.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. Tongelreep / Warmbeek:

Natuur en extensieve recreatie, knuppelpad

Het idee om te komen tot een meer samenhangend beleefbaar landschap krijgt ook uitwerking langs de Tongelreep. De doelgroep is hier echter veel kleiner en bestaat uit mensen die rustig struinend de natuur willen beleven. Om deze ambitie waar te maken kan in de Warmbeek/Tongelreepvallei een zogenaamd knuppelpad worden aangelegd. Dit pad leidt de bezoeker door droog en nat gebied en kan op gezette tijden onder water staan. Het knuppelpad is verbonden met de te realiseren Natuurpoort.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. Tongelreep / Warmbeek: **Natuur en observatie**

Het observeren van de natuur zorgt voor een grote betrokkenheid. Daarnaast werkt het voor kinderen vaak beter als ze ook iets in het landschap mogen doen. Langs de knuppelpadrouten kan op diverse plaatsen worden voorzien in uitzichtpunten of “doe”plekken. Een hoger gelegen uitzichtpunt kan ook goed werken als een bestemming op de route.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. Tongelreep / Warmbeek: Natuur en beheer

Een natuurlijk onderhouden landschap levert andere beheersvormen op die vaak extensiever zijn dan de gangbare landbouw. Bij de doorontwikkeling van het dal van Warmbeek/Tongelreep zal daarom gezocht moeten worden naar boeren die op die manier het land willen beheren. Vaak liggen hier hele andere bedrijfsmodellen achter die meerdere programma's als landbouw, educatie en zorg aan elkaar koppelen. Een goed voorbeeld hiervoor is de Genneperhoeve, gelegen in de Genneper Parken aan de Tongelreep in Eindhoven. Dit bedrijf kent een ander verdienmodel dan gangbaar is in de landbouw en heeft beheer van gronden in het beekdal van de Dommel in haar bedrijfsvoering ingepast.

Genneper Hoeve

Referentie Tenellaplas

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. Tongelreep / Warmbeek: **Natuurpoort**

Het dal van Warmbeek/ Tongelreep kent twee natuurpoorten. Domein de Bever is momenteel sterk in ontwikkeling. In dit geval ligt de focus op recreatie die is gekoppeld aan natuureducatie en -observatie. Bij Domein de Bever zal hiertoe een leerpad worden geopend. Tamelijk recent is er een Natuurpoort geopend nabij de Achelse Kluis. Daarbij is toen ook het omliggende kloosterlandschap hersteld. In de toekomst zijn er ook kansen voor het gebied Genneper Parken, o.a. in combinatie met P&R. Als referentie is hier opgenomen het bezoekerscentrum “Tenellapas” van het Zuid Hollands Landschap in Westvoorne. In combinatie met een horeca is ook hier sprake van een passende Natuurpoort.

Leefstijlprofielen

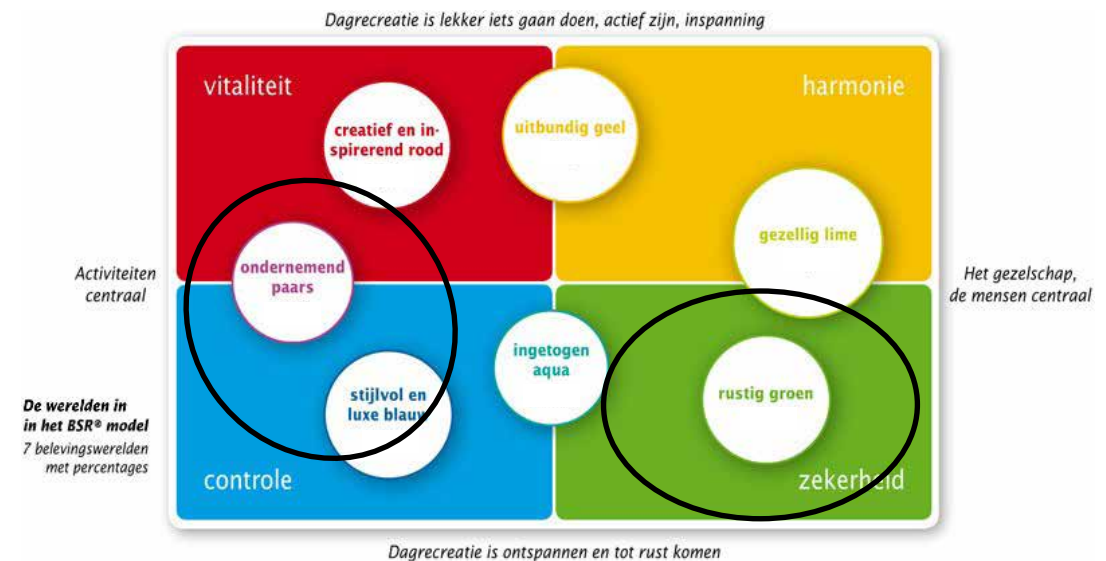
In de vrijetijdseconomie worden tegenwoordig doelgroepen gesegmenteerd op basis van leefstijlen en belevingswereld met behulp van het BSR/Smartagent model. Daarbij wordt uitgegaan van de intrinsieke motivatie (beleving) van de recreant en niet langer van de gezinssamenstelling, opleiding of leeftijd. Die factoren zijn niet allesbepalend meer voor ons vrijetijdsgedrag.

Smartagent heeft vanuit sociologie en psychologie (intrinsieke drive) een aantal assen benoemd die leidend zijn in het keuzegedrag van de leisureconsument:

- Actief zijn tegenover ontspannen/tot rust komen (verticale as)
- Activiteit centraal tegenover gezelschap centraal (horizontale as).

Dit levert vier kwadranten op die verschillende motivatie uitstralen: vitaliteit, harmonie, zekerheid en controle. Op de grens van de kwadranten zijn dan ook nog enkele stijlen te benoemen. Dit wordt gedaan met behulp van onderstaande kleurensystematiek.

Niet alle kleurgroepen zijn even kapitaalkrchtig. De groepen die bereid zijn meer geld uit te geven aan vrijetijd, zijn vooral te vinden bij blauw (status/aanzien) en geel (genieten/verwennen). Daar tegenover staat de groene groep, die vooral introvert en extensieve vormen van recreatie onderneemt en daarbij zeer prijsbewust is; denk aan fietsers die hun boterhammen van thuis meenemen. In de rode groep is vaak ook bereid om te investeren in de vrijetijdsbesteding maar – afhankelijk van de achtergrond van de personen – is de mogelijkheid niet altijd aanwezig. Bijvoorbeeld mensen die werkzaam zijn in de cultuursector hebben meestal een rood profiel, echter niet altijd de middelen om veel geld aan vrijetijd uit te geven. In rood vind je ook relatief veel jongeren en studenten maar dit is niet de enige kleur waar ze in te vinden zijn.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

2. Tongelreep / Warmbeek:

Doelgroepen

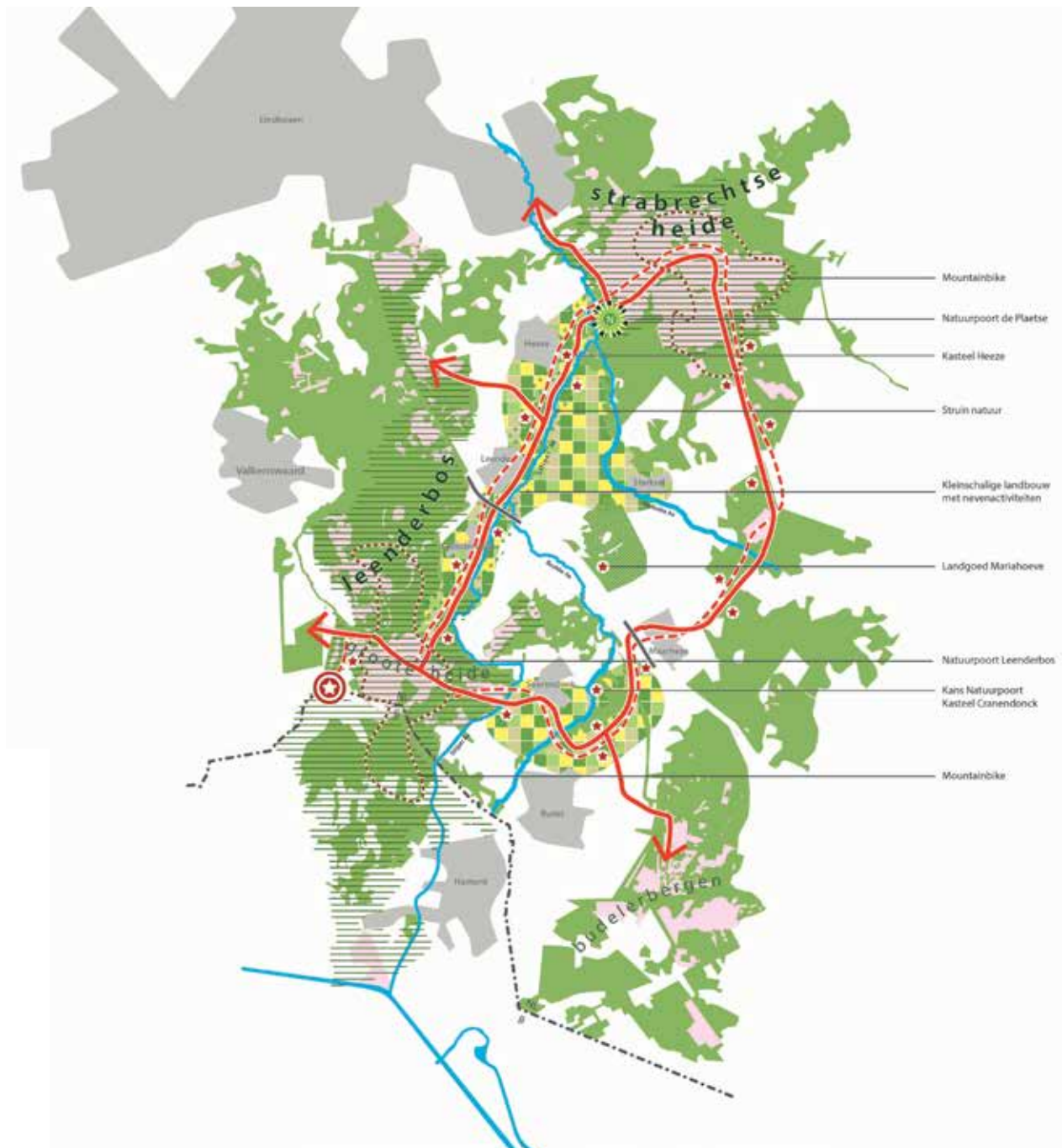
De paarse avontuurlijke en groene rustzoekende bezoekers worden op hun wenken bediend in het beekdal van de Tongelreep / Warmbeek, maar ook hier liggen kansen voor de blauwe bezoekers.

Dé doelgroep voor de Tongelreep / Warmbeek zijn de groene rustzoekers, die echt gaan voor natuurbeleving, het observeren van vogels en natuur, die niet kunnen wachten op die ene dag per jaar dat Valkenhorst open is. Ook biedt dit beekdal ruimte aan de (kleine) avonturiers, de paarse bezoekers die op zoek zijn naar nieuwe ervaringen, die graag back to basic gaan, die out of the box een ervaring willen en zoeken naar spannende alternatieven.

Een VIP arrangement voor een bezoek aan Valkenhorst zou ook de blauwe doelgroep aan kunnen spreken, mits de dagtocht exclusief en luxe genoeg is en de prijs hoog genoeg om zich mee te onderscheiden.

De Aa's

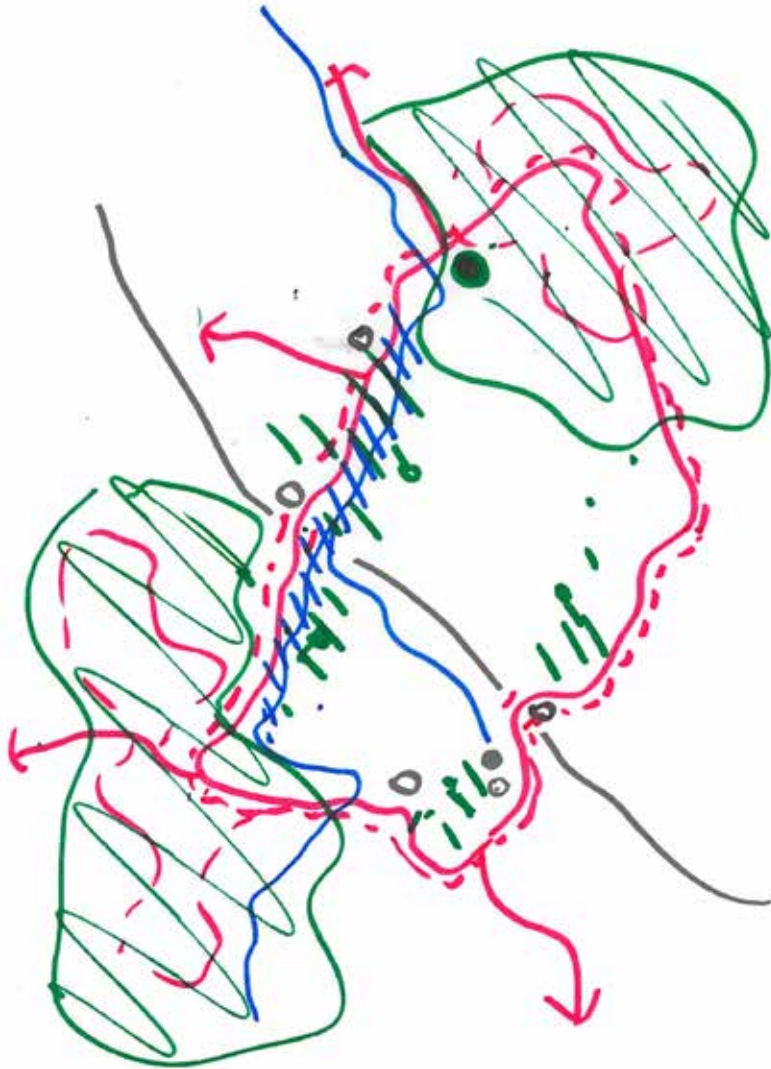

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's: Nieuwe landbouw met landgoederen en boerderijen

Het gebied van de Aa's (Bulder Aa, Strijper Aa, Grootte Aa, Sterkselse Aa) bevindt zich tussen de Strabrechtse Heide en wat van oudsher al Grootte Heide heet, ten zuiden van het Leenderbos. Een groot deel van het gebied is landbouw, waarbij het opvalt dat deze op veel plaatsen nog kleinschalig is (vooral in de driehoek Heeze, Leende, Sterksel). Dit gebied kent ook een rijke cultuurhistorie met de aanwezigheid van een aantal kastelen en landgoederen, zoals het kasteel Heeze, kasteel Cranendonck en het landgoed Mariahoeve. Het idee bij de ontwikkeling van dit gebied is letterlijk een recreatief rondje te kunnen maken, waarbij alle kwaliteiten aan elkaar worden geregen. Daarmee vormt het gebied dan een belangrijke schakel in de beleving van De Grootte Heide als geheel.

Naast het opzetten van deze route leent het landschap zich hier goed voor nieuwe vormen van kleinschalige landbouw, die in samenhang met de landgoederen kunnen bijdragen aan de eigenheid. De Aa's zorgen voor oriëntatie in het gebied, waarbij vooral de Strijper Aa kan fungeren als landschappelijke verbinding tussen de Strabrechtse Heide en Leenderbos/ Grootte Heide. De andere Aa's lenen zich ook goed voor natuurontwikkeling langs de oevers. Extra aandacht is bij deze ontwikkeling nodig voor de kwaliteit van de oversteek (onderdoor of overheen) van de A2, die op twee plaatsen moet worden genomen.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's:

Kleinschalige landbouw, Landgoederen en Route

De voorgestelde route is letterlijk vormgegeven als een lus, waarbij een rondje landgoederen is te maken. Het ondersteunende landschap is kleinschalig en onderdeel van de landgoedsfeer.

Strabrechtse Heide

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's:

Verbinding van twee natuurgebieden

De voorgestelde route staat niet op zichzelf maar is nadrukkelijk een verbinding tussen de Strabrechtse Heide en het Leenderbos. Het gebied van de Aa's wordt hiermee een vanzelfsprekend onderdeel van De Grootte Heide.

Leenderbos

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's: Kleinschalige Landbouw en nevenactiviteiten

Kleinschalige landbouw staat niet op zichzelf maar is vaak onderdeel van een heel ander bedrijfsmodel. Hierbij spelen programma's als zorg, educatie, winkeltjes en kleinschalige recreatie vaak een net zo belangrijke rol. Het maakt het gebied aantrekkelijker om te bezoeken en genereert een nieuwe economie.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's:

Actieve Recreatie, mountainbiken

Op dit moment is mountainbiken op een aantal plaatsen in het gebied goed te doen. Door te zorgen voor verbindingen tussen deze gebieden kan deze vorm van actieve recreatie beter worden benut voor een langere periode. De kans dat mensen voor een weekend of week naar het Grootte Heide gebied komen neemt hiermee ook toe. Het koppelen van deze routes draagt ook weer bij aan de beleving van De Grootte Heide als één geheel.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's:

Natuurpoort bij een kasteel

In het gebied van de Aa's ligt het voor de hand dat de cultuurhistorie ook wordt benut voor het realiseren van een natuurpoort met horeca. Het kasteel Cranendonck leent zich hier goed voor.

Daarnaast is op loopafstand van het kasteel in Heeze natuurpoort "De Plaetse" gerealiseerd. Een zeer mooie plek, met horeca, nabij de Strabrechtse heide.

Leefstijlprofielen

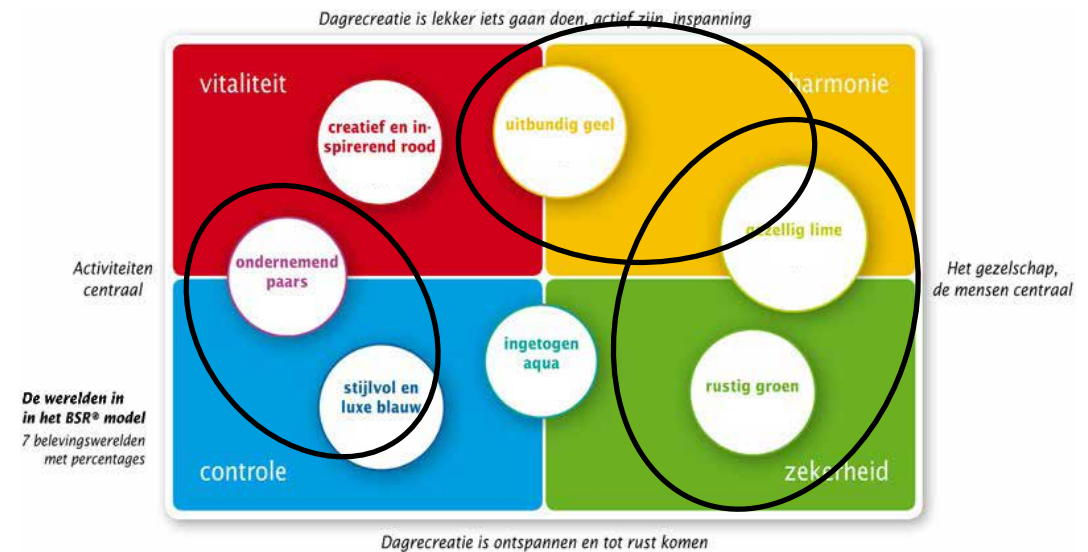
In de vrijetijdseconomie worden tegenwoordig doelgroepen gesegmenteerd op basis van leefstijlen en belevingswereld met behulp van het BSR/Smartagent model. Daarbij wordt uitgegaan van de intrinsieke motivatie (beleving) van de recreant en niet langer van de gezinssamenstelling, opleiding of leeftijd. Die factoren zijn niet allesbepalend meer voor ons vrijetijdsgedrag.

Smartagent heeft vanuit sociologie en psychologie (intrinsieke drive) een aantal assen benoemd die leidend zijn in het keuzegedrag van de leisureconsument:

- Actief zijn tegenover ontspannen/tot rust komen (verticale as)
- Activiteit centraal tegenover gezelschap centraal (horizontale as).

Dit levert vier kwadranten op die verschillende motivatie uitstralen: vitaliteit, harmonie, zekerheid en controle. Op de grens van de kwadranten zijn dan ook nog enkele stijlen te benoemen. Dit wordt gedaan met behulp van onderstaande kleurensystematiek.

Niet alle kleurgroepen zijn even kapitaalkrchtig. De groepen die bereid zijn meer geld uit te geven aan vrijetijd, zijn vooral te vinden bij blauw (status/aanzien) en geel (genieten/verwennen). Daar tegenover staat de groene groep, die vooral introvert en extensieve vormen van recreatie onderneemt en daarbij zeer prijsbewust is; denk aan fietsers die hun boterhammen van thuis meenemen. In de rode groep is vaak ook bereid om te investeren in de vrijetijdsbesteding maar – afhankelijk van de achtergrond van de personen – is de mogelijkheid niet altijd aanwezig. Bijvoorbeeld mensen die werkzaam zijn in de cultuursector hebben meestal een rood profiel, echter niet altijd de middelen om veel geld aan vrijetijd uit te geven. In rood vind je ook relatief veel jongeren en studenten maar dit is niet de enige kleur waar ze in te vinden zijn.

5. Uitwerking visie voor de drie deelgebieden

3. De Aa's: Doelgroepen

Paarse avonturiers, gele actievelingen, groene rustzoekers en gezellig lime in Natuurgrenspark De Groote Heide. En wie weet zelfs een logeerplek voor de luxe blauwe bezoekers?

Veel doelgroepen kunnen worden bediend in het kleinschalige gebied van de Aa's. Het is de bestemming voor de traditionele doelgroepen. Met de ontwikkeling van de nieuwe mountainbikeroutes en ruiterrouten netwerk ontstaan mogelijkheden voor de gele actievelingen, die gezellig samen er op uit willen gaan. Maar ook voor wie liever alleen op z'n mountainbike bikkelt (paars) of ruitert (groen) is er plaats in dit gebied. Het gebied is immers groot genoeg.

Zelfs wanneer een landgoed zou inzetten op de ontwikkeling van (zeer) hoogwaardig logies voor koetsen en ruiters in een voormalig koetshuis, is er plek voor de doelgroep 'stijlvol en luxe blauw'.

Het kleinschalige landschap met onderweg een theetuin bij een boerderij of een terrasjes om een pintje te pakken, zal ook de traditionele bezoekers aanspreken die vooral komen fietsen of wandelen om gezellig bij elkaar te zijn en te genieten van het goede leven.

